

dr n. wet. Dorota Pomorska-Handwerker

Lubelska Poliklinika Weterynaryjna

Zastosowanie połączenia fipronilu, (S)-Methoprene oraz amitrazy

w zwalczaniu pcheł i kleszczy

W naszym klimacie tak zwany „sezon” występowania pcheł i kleszczy ma miejsce w miesiącach wiosenno-letnich. Należy jednak zdawać sobie sprawę, że kleszcze mogą bytować w środowisku zewnętrznym nawet do późnych miesięcy jesiennych.

Odstąpienie od profilaktyki przeciwkleszczowej w tym okresie może prowadzić do inwazji kleszczy oraz do przenoszenia chorób odkleszczowych. Natomiast pchły mają optymalne warunki do rozwoju na zewnątrz, gdy temperatura wynosi powyżej 5°C. W naturalnym środowisku nie ma możliwości całkowitego zwalczania pcheł. Należy jednak mieć świadomość i informować o tym właścicieli zwierząt, iż domy, mieszkania, budynki gospodarskie i inne codzienne miejsca przebywania psów są jeszcze lepszym, niż naturalne, środowiskiem bytowania i rozwoju pcheł. Przebywając wewnątrz pomieszczeń, pchły i ich formy rozwojowe mogą uniknąć zabójczego dla nich mrozu i innych wahań pogodowych. Dlatego nasze mieszkania są optymalnym miejscem dla rozwoju pcheł i z problemem ich obecności należy walczyć przez cały rok.

Jest to ważne szczególnie w przypadku zwierząt cierpiących na choroby alergiczne, u których nawet jedno ukąszenie może powodować całą kaskadę objawów świądowych.

Dlatego zwalczanie pasożytów zewnętrznych, zarówno kleszczy, jak i pcheł, jest konieczne przez cały rok, nie tylko w sezonie wiosenno-letnim. Bardzo ważny jest optymalny dobór substancji czynnych zawartych w preparatach przeciw pasożytniczych.

Substancje zawarte w preparatach przeciw pasożytniczych

Obecnie na rynku dostępna jest cała gama różnorodnych produktów do stosowania w profilaktyce przeciw pasożytom zewnętrznym. Niezwykle ważna jest znajomość substancji czynnych i sposobu ich działania oraz korzyści wynikających z łączenia ich ze sobą.

Preparat Certifect® to połączenie trzech substancji: fipronilu, (S)-Methoprene oraz amitrazy. Fipronil jest substancją owado-

bójczą i roztoczebójczą, należąca do grupy fenylpirazolu. Powoduje niekontrolowaną aktywność centralnego układu nerwowego i szybką śmierć owadów lub roztoczy. Natomiast (S)-Methoprene jest regulatorem wzrostu owadów (IGR). Składnik ten powoduje opóźlenie rozwoju i śmierć niedojrzałych stadiów rozwojowych pcheł. Działanie owadobójcze (S)-Methoprene na zwierzęciu polega albo na jego bezpośredniej penetracji przez skorupkę nowo złożonych jaj, albo na jego wchłanianiu przez kutikulę dorosłych pcheł. (S)-Methoprene jest również skuteczny w przeciwdziałaniu rozwojowi larw i poczwerek pcheł, co zapobiega zanieczyszczeniu środowiska leczonych zwierząt niedojrzałymi stadiami pcheł. Dlatego umieszczenie tej substancji czynnej w produkcie pozwoliło na stosowanie go w przypadku inwazji pcheł w mieszkaniach np. w sezonie grzewczym. Amitraza jest środkiem roztoczebójczym. Odnotowano, że wykazuje swoiste właściwości skutkujące odpadaniem kleszczy. Powoduje, że kleszcz szybko wycofuje część głową i spada z gospodarza. Kombinacja substancji amitrazy i fipronilu wpływa na wiele obszarów układu nerwowego kleszczy. Mała dawka amitrazy w połączeniu z fipronilem wykazała synergistyczną skuteczność wobec kleszczy, powodując zwiększenie szybkości ich zabijania (począwszy od 2 godzin i ponad 90% po 24 godzinach) i dłuższy czas działania w porównaniu do substancji czynnych podawanych pojedynczo.

W badaniach zaobserwowano, że u ssaków nie dochodzi do żadnej interakcji farmakodynamicznej ani farmakokinetycznej pomiędzy substancjami fipronil, (S)-Methoprene i amitraza.

Najczęstsze przyczyny porażek w walce z pchłami

Przyczyny porażek przy wdrażaniu dobrze opracowanych protokołów zwalczania to najczęściej brak stosowania preparatów na wszystkich zwierzętach w domu lub podawanie tych preparatów w różnych odstępach czasu. Kolejnym problemem jest zbyt częste stosowanie szamponów i kąpiele w krótkim czasie przed lub po podaniu preparatu w formie spot-on, co może zmniejszyć jego skuteczność. Niekiedy właściciele nie są w stanie zidentyfikować głównych miejsc przebywania zwierzęcia, pomijają samochody, altanki czy kuchnię. W przypadku okresowych kontak-

tów z innymi zarażonymi zwierzętami lub ze skażonym środowiskiem poza miejscem zamieszkania również może nie być efektów walki z pchłami. Dlatego w czasie terapii nie należy odwiedzać miejsc, gdzie nie jest prowadzone zwalczanie pcheł lub jest ono prowadzone w niewielkim stopniu. Należy również pamiętać, iż preparaty zwalczające pchły powinny być podawane regularnie i zawierać regulatory wzrostu owadów. Należy je stosować co około 3-4 tygodnie, czyli w takich odstępach czasu, ile trwa średnio cykl rozwojowy pcheł. Należy te preparaty podawać przez całą zimę, pamiętając, iż poczwarki mają zdolność przetrwania w ogrzewanych pomieszczeniach zamkniętych nawet przez kilka miesięcy.

Podsumowanie

Preparat zawierający połączenie fipronilu, (S)-Methoprene oraz amitrazy (Certifect®) jest zalecany w leczeniu i zapobieganiu inwazji kleszczy oraz pcheł u psów przez cały rok. Powinien być on stosowany do zapobiegania rozprzestrzenianiu się pcheł w środowisku poprzez hamowanie rozwoju wszystkich niedojrzałych stadiów rozwojowych pcheł. Eliminacja pcheł i kleszczy następuje już w ciągu 24 godzin. Jeden zabieg zapobiega nowym inwazjom kleszczy przez 5 tygodni i pcheł do 5 tygodni. Leczenie preparatem Certifect® powoduje odpadanie kleszczy po zastosowaniu u psów z już istniejącą inwazją, zrywa przywiązanie i szybko zabija kleszcze w ciągu 24 godzin, a więc hamuje spijanie krwi oraz zmniejsza towarzyszące ryzyko transmisji patogenów pochodzących od kleszczy. Tym samym zmniejsza się ryzyko rozwoju babeszjozy psów, monocytarnej erlichiozy psów, anaplazmozy granulocytarnej i boreliozji na okres 4 tygodni.

Dodatkowo preparat ten może być stosowany w inwazji wszołłów (*Trichodectes canis*).

Takie połączenie substancji czynnych może być stosowane jako niezwykle ważny element leczenia alergicznego pchlego zapalenia skóry oraz innych chorób alergicznych. □

Piśmiennictwo dostępne u autora.

dr n. wet. Dorota Pomorska-Handwerker
Lubelska Poliklinika Weterynaryjna
20-049 Lublin
Al. Raclawickie 33, lok. U9